

Successtory lastig in te passen

Gelijktijdig bemesten én maïszaaien met de drijfmestrijenbemester van Slootsmid

Het in één werkgang bemesten en maïszaaien bestaat al negen jaar. De argumenten en de ervaringen zijn sterk genoeg voor een grootschaliger toepassing, maar toch blijkt slechts een handjevol loonwerkers dit verhaal op te pakken. Het stelt hogere eisen aan de chauffeur, maar de beschikbaarheid van een zelfrijder in die drukke periode vormt nog de grootste hindernis.

Als je bij een boer aankomt met het verhaal dat je met een zelfrijder mest gaat uitrijden en tegelijk maïs zaait, moet je drempels overwinnen. Leg eens uit dat je zo maïs zaait met een zware zelfrijder. Dan volgt het bemesten: de voorjaarsgift drijfmest toedienen tegelijk met het zaaien van de maïs. Er is angst voor verbranding van het gewas.

Als die hindernissen allemaal overwonnen zijn, volgt het uitleggen van de meerwaarde: een betere mestbenutting en daardoor betere maïs. Voor een groot deel moet je het hier hebben van gebruikerservaringen. In kosten per hectare is de methode nauwelijks goedkoper, dus zit de winst vooral in het besparen op Maïs-Map. Een nevenvoordeel dat wordt genoemd, is dat de boer het land vroeg in het voorjaar al (zonder vorenpakker) kan ploegen. De grond

kan zo mooi bezakken en heeft dan een betere waterhuishouding op het moment dat de maïs wordt gezaaid. Dat is gunstig voor de opname van meststoffen bij de start. Daarnaast kan de boer het land dan vlak voor het zaaien nog een keer met de wiedege bewerken.

Praktijkervaringen

Daarop volgt dan nog het praktische verhaal voor de loonwerker. Dat is even lastiger en dus is deze methode ondanks positieve praktijkervaringen maar matig van de grond gekomen. In het oosten van Nederland zijn enkele bedrijven er succesvol actief mee. We vatten de praktijkervaringen van de cumelabedrijven Baks in Borculo, Olminkhof in Neede en Huiskamp in Winterswijk voor u samen.

Alle drie ondernemers geven aan dat de gebruikers voor de beste referentie zorgen. De meeste boeren blijven het doen, zo is hun ervaring. Je hoeft ze alleen maar te confronteren met het resultaat. Daarvoor heb je geen onderzoek nodig. Hun ervaring is dat de maïs (zonder Maïs-Map) het gelijkwaardig tot iets beter doet dan de traditionele methode met Maïs-Map.

Om het verhaal met cijfers te ondersteunen, werkte Baks mee aan een proef in Neede, waarin op pure zandgrond acht methoden zijn vergeleken en doorgemeten. Dit gecombineerd mest uitrijden en zaaien scoorde in opbrengst en in voederwaarde het hoogst: vijf procent beter dan de traditionele methode (bemesten, ploegen, zaai klaar leggen en inzaaien), die tweede werd.

Deze proef bevestigt wat de gebruikers zelf in de praktijk zien. Het gewas ontwikkelt zich sneller dan bij de traditionele methode en zet dat door in het gehele seizoen. Wel is de start wel eens wat trager. Zeker onder droge omstandigheden staat de maïs dan toch wat langer 'paars te kijken', maar dat wordt later ingehaald. De algemene ervaring is dat de maïs langer doorgroeit.

Het weglaten van Maïs-Map geeft deze methode een zet in de rug, zeker nu al steeds meer boeren noodgedwongen Maïs-Map 24/0 toepassen omdat ze anders niet uitkomen en een deel van de besparing op stikstof maar wat graag benutten voor grasland. Tegelijk geven bedrijven aan dat ze incidenteel de mestgift succesvol aan het terugdringen zijn richting de 30 kuub per hectare om zo nog meer ruimte voor mest elders op het boerenbedrijf te krijgen.

Kopeinden lostrekken

Op gronden van meer dan achttien procent afslibbaar is deze werkwijze volgens de gebruikers niet geschikt, omdat de structuurschade dan niet voldoende op te lossen is met een paar woelpoten. Op lichte zandgronden valt de aangereden grond na het woelen door de standaard gemonteerde woelpoten tussen tank en zaai element voldoende uit elkaar. Ook daar moet je echter de kopeinden even apart goed lostrekken voordat je die afzaait. Lastig in te plannen voor wie dat niet met de zelfrijder kan. Wie de kopeinden niet lostrekt, ziet dat terug in een slechter gewas.

Baks en Huiskamp (beide al acht à negen jaar actief met deze methode) hebben hun beschikbare zelfrijder al jaren vol zitten, maar

◀ Huiskamp in Winterswijk was de eerste gebruiker. In het begin zat er op de onderste elementen nog geen bescherming om besmeuring met mest te voorkomen. Nu monteert Slootsmid lekbakken.

◀ Het element aangebouwd zoals Slootsmid de machines zelf aflevert. Het bemesterdeel zit tussen het zaai element en de aandrukrollen in. De schijven trekken de sleuf. Niets ingewikkelds aan.

De machine

Slootsmid past zelf de Monosem-zaaimachine aan. De ophangbalk is verstevigd om de woelpoten aan te kunnen plus om de langere combinatie te kunnen handelen. De zaaimachine is verder hetzelfde gebleven. De spuitmondjes voor het mest uitrijden zijn tussen het zaai element en de aandrukrollen geplaatst. Schijfkouters maken aan beide kanten van de maïsrij een sleufje van (instelbaar) zeven centimeter diep en op zeven tot acht centimeter afstand van de rij. De aandrukrollen drukken de maïsrij aan, maar sluiten ook de mestsleuf, zonder mest naar boven uit de rij te duwen. De verdeler zit op de zaaimachine opgebouwd. Slootsmid levert de machine in zes- en achtrijige uitvoering. De gebruikers kiezen voor de achtrijige versie vanwege de capaciteit. De ombouw, die door Slootsmid zelf wordt gedaan, kost dan circa € 20.000,-.

De methode is nu redelijk uitgerijpt. De eerste versies hadden een te lichte balk, er zijn afschrappers gekomen om aankoecken te voorkomen en er zijn nu lekbakken geplaatst om het morsen van mest bij het opklappen te voorkomen. Een wens is nog wel het apart kunnen in- en uitschakelen van de snijverdeler en de vacuümpomp van de zaaimachine. Volgens Slootsmid is dat bij zijn verdeler niet nodig, omdat deze even droog kan draaien.

zien nog wel meer potentie onder klanten. Olminkhof heeft in drie jaar tijd vergelijkbare ervaring opgedaan.

Vakmanschap vereist

Het tegelijk bemesten en maïszaaien vergt veel van de zelfrijderchauffeur. Hij zal met regelmaat even moeten controleren of het werk goed is. De mest moet zo'n zeven tot acht centimeter naast de rij en zeven centimeter diep worden ingewerkt. Ook moet de maïs keurig op een diepte van circa vier tot vijf centimeter worden gezaaid en keurig worden aangedrukt, zonder dat de mestgeul te veel wordt aangedrukt. Aangezien het klaarleggen van het land per boer nogal verschilt, zal de chauffeur goed moeten weten hoe hij om moet gaan met de gegeven omstandigheden. Die regelmatige controle tijdens het werk is nodig omdat er vanwege de mest kans is op het aankoeken van grond aan de zaaidelen. Ook het lostrekken van de grond komt nauw. Als de woelpoten niet goed staan en er precies in de losgetrokken geul wordt gezaaid, bestaat de kans dat het zaad te ver wegvalt en dat de maïs in die rij slecht opkomt.

Vanuit het oogpunt van structuurbederf moet je met verstand rijden. Heen en weer rijden over het perceel om de tank te vullen is uit den boze. Je moet altijd zorgen dat je uitkomt op het kopeind. Dat vergt inzicht van de chauffeur en kan gevolgen hebben voor de capaciteit. Ook vergt het enige netheid in werken. Je hebt met mest te maken en hoewel de bemestermondjes achter de zaaimachine zitten, is er altijd wel wat besmeuring.

Al deze mitsen en maren zorgen er wel voor dat de methode vooral geschikt is voor mooie percelen. Gerende akkers met veel wendingen leveren te veel tijdverlies op. Ook moet de perceelslengte redelijk overeenkomen met de capaciteit van de tank. De gebruikers passen deze methode liever niet toe op de kleine, ongelijke percelen, omdat daarvoor bijna geen redelijk tarief door te berekenen is.

Redelijke capaciteit

Op grote, mooi verkavelde percelen valt de capaciteit ten opzichte van het normale maïszaaien mee. Je kunt dan twee hectare per uur halen. Gemiddeld genomen, op de in de Achterhoek veel voorkomende ongelijke, gerende en kleine percelen, kun je echter beter met de helft rekenen.

De aanvoer van de mest hoeft geen knelpunt te zijn. Het moet er echter wel bij worden gedaan in een periode waarin er nog volop op bouwland wordt bemest en waarin mogelijk ook een keer op grasland moet worden bemest. De beschikbaarheid van materieel en manschappen is dan vaak een knelpunt. Door de veel lagere snelheid dan bij normaal bouwlandbemesten is de combinatie met een enkele aanvoertank en tussenopslag vaak goed bij te blijven.

Het grootste knelpunt van het systeem is de beschikbaarheid van de zelfrijder. Maïs wordt gezaaid in ruwweg drie weken tijd. Dat gaat dan non-stop door. De zelfrijder is dan dus niet beschikbaar voor bouwland- en zodenbemesten. Loonwerkers die geen combinatie vrij kunnen maken in deze periode lopen tegen een serieuze beperking aan. Je

Kostenvergelijking

Een globale berekening, omdat de loonwerkers verschillende tariefssystemen toepassen. Wij zijn in de berekening uitgegaan van een capaciteit van één hectare per uur bij gecombineerd zaaien.

Maïszaaien plus drijfmestrijenbemesting

Maïszaaien met achtrijer en driewieler (incl. zaad)	€ 300,-/ha
Bouwlandinjecteren 40 m ³ /ha, mest aan het land	€ 100,-/ha
Mais-Map:	-

Totaal:	€ 400,-/ha

Traditioneel maïszaaien

Bouwlandinjecteren 40 m ³ /ha, mest aan het land	€ 100,-/ha
Maïszaaien (incl. zaad):	€ 240,-/ha
Mais-Map 27-10 (150 kg/ha):	€ 60,-/ha

Totaal:	€ 400,-/ha

◀ Olminkhof heeft voor de bemester een opklapbare vastetand-cultivator geplaatst om de kopeinden los te kunnen trekken. Standaard zijn er woelers geplaatst om de sporen voor het zaaien los te trekken.

◀ Zo ziet het werk eruit: de maïs keurig op diepte gezaaid en voldoende aangedrukt, zonder dat er mest uit de geulen wordt gedrukt. De methode eist van de chauffeur vakmanschap en controle.

gaat geen extra zelfrijder kopen, want die is slecht rendabel te maken voor alleen die paar weken gecombineerd maïszaaien en bemesten. De gebruikers gaan ervan uit dat zij in drie weken ongeveer 150 hectare kunnen bewerken. Dat verklaart meteen waarom slechts een klein aantal cumela-bedrijven deze methode heeft opgepakt. Een getrokken tank zien de bedrijven niet zitten voor dit werk.

Tekst: **Gert Vreemann**

Foto's: **bedrijven**